

Van België naar Egypte, deel 5: Roemenië

Tot hiertoe waren de landen waar we doorheen reden vooral doorgangslanden, waar we als in een corridor redelijk gezwind doorheen fietsten. In Duitsland, en zeker in Slowakije, waar we snelsnel langs de rand doorheen trokken, voortgejaagd door de stormwind, en ook in het wat vlakke, zoutloze Hongarije voelden we ons veeleer als in een wachtkamer van het echte avontuur. Alleen Tsjechië ontsnapte daar enigszins aan. Door de charme van zijn landelijkheid en de stijl van zijn kleine steden, wist het toch een label als reisland in de wacht te slepen. Voor Roemenië zijn onze verwachtingen evenwel meer gespannen. Niet alleen omdat we er 2 volle weken over zullen doen, maar ook doordat we verwachten dat het land een kleine halve eeuw heeft stilgestaan, terwijl het toch op een rijke geschiedenis kan bogen. Ook is er spanning om de confrontatie met de bevolking, waarover in het Westen allerlei alarmerende verhalen (over 'kleine' criminaliteit en zo) de ronde doen. We willen wel eens zien of dat terecht is.

Eerste indruk

Het eerste Roemeense dorp heet Rilu. Lintbebouwing, brede groenstroken aan weerszijden, grachten met snaterende en waterspattende ganzen; daaromheen wroeten varkens en scharrelen kippen. Onder de bomen zitten of bewegen kinderen en oude mensen. Er is enig verkeer van boerenkarren en kleinvee. De straten die op de weg uitkomen, zijn onverhard en modderig. De mensen kijken op als we passeren, de kinderen groeten: "*salud*!" Een oude man op een fiets voelt zich solidair en roept ons allerlei achterna; ik meen te verstaan dat hij de Belgen goede reis wenst - ons bordje België → Egypte werkt. Een jongetje spurt zich de adem uit het lijf en steekt ons voorbij.

De huizen zijn kleiner dan in Hongarije, met veel mos op de daken. Ze zijn afgeschermd van de straat door een muur of een plaatijzeren hek. Er is meer poverheid, misschien zelfs armoede. In het vlakke veld, op de modderige grond, staan bouwseltjes die wat van herdershutten weg hebben, maar bij nader toezien toch huisjes zijn.

We picknicken in het eerste stadje, op een bank in wat een parkje zou kunnen zijn. Er passeren twee zigeunermeisjes in traditionele kleren, heel kleurig, en met hoofddoek; dan volgt een mondaine schone met lange rok en hoge, sexy split.

De eerste stad: Ineu

We stoppen voortijdig in Ineu, een wat groter plaatsje, omdat we met onderdak geen risico willen lopen in de dorpen verderop. Er is één hotel, dat er bepaald onaantrekkelijk uitziet met zijn grauwe gordijnen aan bestofte ramen. Of er ergens een privé kamer te huur is? vraag ik een vriendelijke vrouw, maar ze neemt me mee terug naar het hotel. Het zij zo. De kamer is groezelig, maar er is wel warm water. Het kan altijd nog erger.

Ineu. Een brede laan van 200 meter vormt het centrum van het stadje. Er lopen veel zigeuners; sommigen lijken recht uit India te komen. De laan is langs beide zijden afgeboord met eerder onappetijtelijk ogende winkels, vele met getraliede ramen, alle onverlicht. Van buitenaf: lege kasten; enkele schamele waren proberen de uitstalramen zin te geven. Alleen de *farmacia* oogt iets leuker. Om 18 uur zijn de meeste winkels gesloten, of beter: gebarricadeerd, met forse hangsloten.

We eten in het restaurant annex hotel; een grote, kale, donkere zaal, die tegelijk speelhol, biljartzaal, bar, danszaal én eethuis is. Een spijkskaart is er niet. We zijn de enige eters en krijgen een zurige soep met ingewanden voorgezet, nadien varkenskotletjes met aardappelen. De zoete witte wijn is te verdunnen met water. Aan het tafeltje naast ons zit een zatte Roemeen die, de ogen strak op Ivonne gevestigd, Frans beweert te spreken en onverstaanbaar Roemeens wauwelt, onderwijl telkens weer van zijn stoel opwippend, alsof hij elk moment wil opstijgen om bij ons te komen zitten. Iets weerhoudt hem, gelukkig. Misschien de waardin, voor wie hij kennelijk op zijn hoede is. Aan een andere tafel zitten vijf mannen ernstig te praten en te drinken. Tussendoor komt een man met zijn fiets binnen, die hij tegen de wand parkeert. De zaal hangt vol lampions en slingers en dennentakken, alsof nieuwjaar en kerst pas achter de rug zijn. Maar de waardin is erg vriendelijk en verleidt ons tot een ontbijt, morgen om 8 uur. Het

kan altijd nog erger.

Kapotte wegen

Al de eerste dag ervaren we dat de Roemeense wegen in werkelijk deplorabele toestand zijn. Zelfs op hoofdwegen is het asfalt ergerlijk hobbelig, vooral als het wat klimt of daalt. De secundaire en kleinere wegen zijn er evenwel het ergst aan toe. Het wegdek is van slechte kwaliteit en is in elke bocht, bij elk bruggetje, op elk kruispuntje tot op de draad kapot en versleten. Op alle stroken waar door het verkeer wat extra druk op het wegdek wordt gezet, is de zaak compleet om zeep. De tweede dag bijvoorbeeld dokkeren we tussen de gaten slalomend niet minder dan 70 kilometer lang op volstrekt ongenietbaar asfalt. We besluiten daarom de trajecten van de komende dagen te herzien en meer voor de grotere wegen te kiezen. Jammer natuurlijk, want het betekent dat we vaker in de drukte zullen terechtkomen.

Landelijk Roemenië

Het landschap in het Noordwesten van Roemenië is vlak, een voortzetting van de *puszta* nog. Hier en daar toont het, beter dan in Hongarije, de weidse grandeur die deze vlakke ooit eigen was. Rond de dorpen liggen de gemeenschappelijke weidegronden, waar koeien en paarden en varkens, maar vooral toch ganzen grazen. Het zijn taferelen uit een oude, pastorale wereld, hoewel niet zo idyllisch als in het werk van de klassieke Latijnse schrijvers. En het weer is (tijdelijk?) wat charmanter: zon en wolken; af en toe is er een stevig onweer. 's Morgens stijgen dan uit de flanken van de natte heuvels blauwe nevels op. We genieten zoveel het wegdek toelaat van wat zachtzinnig klimwerk en van beekafwaartse afdalingen.

Vlak voor Virfurile begint het te klimmen. We komen eerst in een brede, groene vallei, waar paarden en buffels vrij grazen, niet belemmerd door afrasteringen en ander ontsierend tuig. Van de paarden zijn de voorpoten met een kort touw verbonden, zodat weg galopperen er niet bij is. Een heel mooi stuk is dit. Verder gaat de weg nog meer klimmen naar een naamloze pas op 500 meter, met mooie panorama's.

Op het platteland wordt gehooïd. Het hooi wordt met antieke werktuigen (houten drietanden en harken) in oppers rond een staak gedrapeerd. Slechts één keer zien we een landbouwmachine aan het werk. Het is doodrustig op en langs de wegen. We zien mannen die hun koe (één) in de grachtkant laten grazen. Ergens staat midden op de weg een truck op 3 wielen, het 4de voor reparatie meegenomen want geen reservewiel? Overall staan of zitten mensen langs de kant gelaten te wachten, wezenloos opkijkend als we voorbijfietsen.

Het gore Brad

De avond van de tweede dag komen we aan in Brad, een kleine stad. Als we, door de mensen gewegwijsd, bij het enige hotel aankomen, geloven we onze ogen niet: dit is een krot. Een vies kamertje van 2,5x3 m kost 220 BF, maar eigenlijk is dat nog veel te veel. Er is geen bad, geen douche, ook niet op de gang. Op die gang is één kraantje boven een gifgroen uitgeslagen, petieterig wasbakje. De WC stinkt als nooit tevoren. We trekken ergens een teil onderuit, vullen hem met koud water en wassen ons op de kamer (wat leuker is dan gedacht). Nadien gaan we op zoek naar eten. We lopen een café binnen dat zich wat eettentallures heeft aangemeten, knikken ja op alles wat de potige waardin ons voorstelt en krijgen frieten en ei, bestrooid met wat kaas. Tenslotte zoeken we een laatavondterrasje. We kijken er uit op een stapel weggrottend gewapend beton. In de gelagzaal achter ons zitten veel mannen stevig te drinken. Enkelen zijn dronken. Drie zitten accordeon te spelen en zeer vals te zingen. Een enorm zware man zet zich ongegeneerd bij ons aan tafel; even later volgt een dunnere uitvoering. De dikke en de dunne in Roemenië. Ze bestellen in één keer elk een enorme pot bier, koffie en een ferme cognac. Royale maten voor intens levende mensen. Toch overvalt me de twijfel of ik wel van dit land zal leren houden: over alles hangt een terneerdrukkende goorheid, en de mensen zijn terughoudend en plomp.

Langs de E76

In Deva valt de route samen met de E76. Meteen wordt het razend druk. De vierbaansweg annex spoorlijn is afgeboord met zich langzaam ontbindende, bovengrondse leidingen, die telkens ze in de weg zitten voor het verkeer als een triomfboog omhoogschieten en weer neerdalen. Het lokale, nationale en internationale verkeer, met talloze tien-, twintig- en dertigtonners raast op een halve meter langs ons

heen. We kleven angstvallig op de randstreep. De wegmonsters braken ons giftige uitlaatwalmen in het gezicht. Vooral het binnenlands vrachtvervoer stoot bij elk schakelmanoeuvre zwarte roetwolken uit. Dantes vagevuur.

Na de picknick nemen we een moedig besluit: we kiezen voor een kleinere parallelweg, en dus wellicht voor een nieuwe rit over bulten en door gaten. Maar het onvoorspelbare lot schuift ons super-deluxe asfalt onder de wielen, een zacht glooiend terrein, een slingerende route door een vruchtbare vallei met aan de ene zijde wat lage heuvels, waar we speels plagerig tegenaan zitten te rijden, nu eens een eindje omhoog, dan weer naar beneden. Deze vallei tussen Deva en Alba Iulia is een welvarende enclave in het arme Roemenië. De dorpen zien er eensklaps fris uit, er rijden grotere landbouwmachines, er wordt kleinschalig maar druk gewerkt. We genieten met volle teugen een gans uur lang. En het gaat snel nu, met een flinke rugwind. Zo snel dat we niet meer van ophouden willen weten en doorstoten tot Alba Iulia.

Ook Alba Iulia - de naam van de stad roept het antieke verleden, de Romeinse kolonisatie op - maakt een prettigere indruk. 's Avonds eten we in het duurste hotel van de stad, en betalen 300 BF, wijn inbegrepen, voor twee personen. Eten is spotgoedkoop hier, en dit keer lekker ook.

Saksenland

Na weer eens een onweer 's avonds is de stad 's morgens in een dichte mist gehuld: oktober in Vlaanderen. We bezoeken vóór het vertrek eerst de citadel van de stad, een "verstilde" (zegt de reisgids) heuvel waarop een imposante orthodoxe kerk en een paleis; de katholieke kathedraal is dicht; ook wonen er mensen. Het is er inderdaad zeer rustig, een plek ver van alle werelds gewoel.

Als we rond halfelf uit Alba Iulia vertrekken, breekt de zon door. Halverwege het traject naar Sibiu komen we in een nieuwe streek. We merken het aan de huizenbouw, die opeens veel stijlrijker is. De voorgevels (eigenlijk zijgevels) zijn in felle kleuren geschilderd (groen, oker, paars, rood) en vooral fijn versierd met stucwerk (veel kruisen, maar ook bloemmotieven) en kleine, symmetrische ramen. Erg mooi, ondanks het verval dat ook hier de gevels aantast. Deze stijl is Saksisch; zij is eeuwen geleden door ingeweken Duitsers geïmporteerd.

Als we nog maar een 30 kilometer van Sibiu zijn, stuurt een plichtbewuste agent ons van de geplande weg af en een andere richting uit. Wegenwerken, vermoeden we. We dringen aan, want dit wordt een omweg van 20 extra kilometers en echt fris voelen we ons op dat moment niet meer, maar de man is onvermurwbaar. Zo halen we ook deze dag ruim de 100 kilometer. We houden ons flink, maar als we omstreeks halfzeven over een wormstekige weg Sibiu binnenrijden, zijn we blij dat we eindelijk van die fiets afkunnen.

Sibiu

Als we bij een (te duur) hotel wat staan rond te drentelen, komt een man op ons toe. We kunnen ook bij hem een kamer huren, zegt hij, privé. We hadden voor het vertrek al gehoord van dit soort kamerverhuur, maar tot hiertoe hadden we nog niks gemerkt van een aanbod aan goedkope kamers bij de mensen aan huis. We zeggen graag ja. Bij de deur van het bewuste huis worden we aangesproken door een motard, die zelf ook op zoek is naar goedkoop logies. Het blijkt een Leuvenaar te zijn, net begonnen aan een wereldreis van één tot twee jaar die hem tot Oost-Azië en misschien zelfs tot Nieuw-Zeeland zal brengen. Pakistan staat hoog op zijn verlanglijst en hij wil ook een zesduizender in Nepal beklimmen. Hij is jong, spontaan, extrovert, praatgraag. 's Avonds in het restaurant luisteren we naar zijn heroïsche verhalen over een eerdere tocht door de ongebaande jungle van Guyana, waar hij zich, de stuurstang in de ene, de machete in de andere hand, verbeterd een weg doorheen hakte.

Is het waar dat in Sibiu nog iets leeft van de sfeer van Anton Piecks naïeve taferelen, zoals de reisgidsen melden? Wellicht wel. Het hart van de stad, de Plața Mare, is omzoomd door huizen van 1 à 2 verdiepingen, alle in de Saksische stijl van de streek, plus een kerkgevel, een toren, een paleis, en alles even bescheiden. Behalve het plein zelf, dat is immens. Verkeersvrij ook, een filmdecor zonder weerga. Hier is de 19de-eeuwse stad behoed voor sloop en modernisering. Niet dank zij een vooruitziende planning helaas, maar door de inertie van de regeerders. Dat blijkt uit het sluipende verval, ook vandaag nog, van daken en gevels. Er zijn nogal wat toeristen in Sibiu, die oplossers in de Roemeense menigte. Een jonge kelner vertelt dat het leven nu wel veel plezieriger is geworden dan 10 jaar en langer geleden. Maar er is geen geld. Vóór de oorlog waren we er even goed aan toe als West-Europa, zegt hij, en kijk waar we nu staan. Er klinkt spijt in zijn stem, een tikkeltje afgunst misschien.

Geld. Geen geld. Aan geld geraken. Het is de frustratie van veel Roemenen. Naast het caféterras is er een bingozaal. Je moet er doorheen om naar het toilet te gaan. Een rokerige ruimte vol mensen die in dodelijke ernst zitten te staren naar een elektronisch scherm, waarop allerlei nummers verschijnen. Ze zijn druk in de weer met kaarten en potloden en overal ligt geld klaar voor een nieuwe inzet. Op het scherp van de snee tussen hoop en vertwijfeling.

In de protestantse kerk spreekt een Duitstalige vrouw ons aan. Ze is aangesteld om de toeristen wat over de kerk te vertellen, maar meer nog, zegt ze, om een oogje te houden op de cement en het bouw materiaal dat voor restauratiewerken achteraan in de kerk ligt. Na de oorlog wilde haar familie al naar Duitsland uitwijken, maar dat mocht toen niet van de communisten. Zo heeft ze de verpaupering onder Ceaucescu noodgedwongen moeten ondergaan. Na de val van Ceaucescu, toen de grenzen open gingen, is ze dan ook naar de *heimat* vertrokken. Maar ook al is haar familie al die tijd Duitssprekend geweest, dat volstond niet voor naturalisatie; na 4 jaar werd ze weer uitgeprocedeerd. En dat terwijl Polen, Russen en Turken nu zomaar kunnen blijven! Terug in Roemenië stelde ze vast dat haar bezittingen verbeurd verklaard waren. Zo herhaalt de geschiedenis zich, minderheden zijn altijd de klos, om 't even onder wat voor regime. Het is de les van haar leven. Haar hele verschijning straalt mildheid en goedhartigheid uit, maar toch woekert diep vanbinnen ook de bitterheid.

Rustdag

Overigens doen we het rustgaan te Sibiu. Veel zitten, een beetje kuieren. Een museumbezoek lijkt te vermoeiend; zelfs een kaartschrijfbeurt zit er niet in, want nergens zijn prentkaarten te bespeuren.

In de chique eetzaal van het *Imparatul Romanilor* (met openschuivende ronde koepel) eten we lekker en Roemeens voor andermaal een ongelooflijk laag bedrag. Ondertussen zijn een paar jonge mannen met onwaarschijnlijke ernst de geluidsinstallatie aan het afstellen. Af en toe geven de pianist en de gitarist wel een paar akkoorden ten beste, maar aan spelen komen ze jammer genoeg niet toe.

Als we terug op de kamer komen, staan er twee 'nieuwe' fietsen in de gang, stevige op zwaar werk berekende toerfietsen. Een Engels stel, twintigers. Maar alleen de man is aanspreekbaar, de vrouw ligt (erg vroeg nochtans) te bed, het kleine ongemak, vermoed ik, of een lichte inzinking. Of een zware inzinking, het niet meer zien zitten en weer naar huis toe willen? Ze zijn voor een jaar onderweg en hun einddoel is: Egypte. Ze zullen dezelfde route volgen als wij, maar gaan meer in Turkije rondtoeren en willen ook de Nijl affietsen, om dan in het voorjaar via Cyprus, Kreta, Griekenland en Italië terug te keren. Een ambitieus programma. Hun ritme is trager dan het onze, zodat we ze later niet meer zullen terugzien, maar we zijn wel verrast dat we toch niet alleen op deze route zijn.

Weeral die zondvloed

Als we de tweede ochtend te Sibiu de kop uit het raam steken, lijkt het nog niet zo erg, maar eenmaal vertrokken beseffen we: het wordt een Atlantische regendag. De lucht is muisgrijs en potdicht. We volgen het dal van de Olt. Links van ons hangen nog wat vlagen licht tegen de heuvels, maar rechts, waar de Karpaten zitten, is er alleen grauwe soep.

Tijdens een koffiepauze op een terras raken we in gesprek met de dienstster, die enig Duits spreekt. Ze komt aan ons tafeltje zitten en klaagt over het moeilijke leven in Roemenië. Ook zij vindt het nu niet beter dan vroeger. Ze heeft met een toeristenvisum een paar termijnen in Duitsland gewerkt. Zodra ze werk had, zorgde haar baas er dan wel voor dat het visum verlengd werd; tot het werk op was, dan moest ze onverbiddelijk terug. En ginder was alles zo duur, klaagt ze, je houdt amper iets over van je loon, ook al leek het eerst zo royaal. Maar ondertussen heeft ze wel de westerse welvaart gezien. Ze zegt het onomwonden: ik zou graag iemand anders zijn, iemand die in Duitsland woont; ik ben kwaad dat ik ben wie ik ben, dat ik toevallig aan de verkeerde kant van het gordijn geboren ben. Zo spreekt de eerste generatie na het communisme van Ceaucescu.

En de regen? Rond de middag vallen de eerste druppels, even later zet de buienreeks in. We schuilen telkens. Ook bij de derde bui weten we nog net op tijd een minuscuul winkeltje in te duiken, dat zowel snoep als gebak, zowel papier als koffie, zowel margarine als scheerzeep verkoopt. De bui gaat geleidelijk over in een subtropische plensregen, die loodrecht op het wegdek valt. Als het even mindert, komen een paar drukke kinderen snoep kopen; nadien volgt nog een man voor een scheermesje (één). De waardin is zwijgzaam. We wachten anderhalf uur, twee uur, maar geen sprankel hoop verschijnt aan de lucht. O heilige Antonius, laat ons niet in de steek!, maar de vrome man doet of zijn neus bloedt. We besluiten dan maar het lot in eigen handen te nemen en te liften. Zodra een bestelwagen nadert, spring ik

uit mijn droge leger met opgestoken duim de nattigheid in.

Lift naar Făgăras

Na een half uurtje hebben we succes. Een camionette stopt, de fietsen gaan probleemloos in de laadruimte. De chauffeur spreekt goed Engels. Een jonge ondernemer, een mosterdfabriekje. Hij benijdt ons dat we zo zorgeloos kunnen reizen, zegt hij, terwijl hij 7 dagen per week 10 uur per dag in de weer is. Vroeger, onder Ceaucescu - die gek, zegt hij - was het slecht, maar nu is het niet beter. Er zijn Roemenen die zich schaamteloos door bedrog en misdaad rijk maken, terwijl anderen zich voor een habbekrats uit de naad werken. Hij klinkt niet wrokkig, wel gefrustreerd dat hij toevallig in de Roemeense en niet in de Duitse of Belgische stoel zit. Voor zijn landgenoten is hij niet mals. Velen zijn nog liever arm dan hun best te doen, zegt hij; ze zijn *stupid* en *lazy*, ze nestelen zich in de armoede en leven van dag tot dag. Hij praat met veel nadruk, maakt weidse gebaren, soms met beide armen tegelijk. Een energieke, gedreven man, extrovert en zelfbewust. Hij brengt ons in Făgăras tot aan de deur van een pension en geeft ons zijn telefoonnummer voor als we in de problemen zouden geraken. Als ik op het einde van de rit wil betalen, wijst hij dat beslist van de hand. En pas goed op alles, is zijn laatste woord, vertrouw de Roemenen niet en *don't talk to them*.

Treinrit naar Braşov

De volgende ochtend regent het nog steeds. We besluiten niet door te rijden, maar met de trein naar Braşov te gaan en de stad te bezoeken.

De trein is een *personale*. Eenmaal vertrokken, begrijpen we dat dat een boemel is. Het beest is er erg aan toe: de raamranden roestig, de polsterbekleding gescheurd, de plaatwand vol gaten en barsten. Maar hij rijdt. We kijken uit over het verzopen land. Overal staan grote plassen. De trein stopt vaak, en vanuit ons coupé gezien meestal in het vlakke veld, of onder struiken of langs een rietveld, het perronnetje ligt telkens meer vooraan. In elk station staat wel een oud treinstel te roesten, te beschimmelen, te verpulveren, langzaam tot de aarde terug te keren; bomen en struiken groeien door vloeren en daken.

Na bijna 2 uur hebben we de 68 km tot Braşov afgelegd, dat is toch ruim sneller dan met de fiets. Het is middag als we de stad ingaan. Die ziet er onder de grauwe lucht niet echt gezellig uit. Ook is het marktplein met moderne plavuizen heraangelegd, waardoor het er erg doorsnee uitziet. We lopen zonder veel overtuiging wat heen en weer.

Van Vlaamse vrienden hebben we een brief meegekregen voor twee meisjes, zusjes, die in het kader van een schooluitwisselingsproject bij hen hebben gelogeed. Of we die brief, liefst persoonlijk, ter plekke konden gaan overhandigen? We vinden het woonblok in de nieuwe stad en worden door de vlot Engelssprekende meisjes enthousiast ontvangen. De moeder, die behoorlijk Frans spreekt, begint ondanks ons protest meteen een snelklaarmaaltijd te bereiden (die nog lekker is ook). Ondertussen converseren we vlot met de bijdehante dochters, terwijl de zwijgzame vader steeds weer ons glas volschenkt. We krijgen een briefje als antwoord mee, een kerende post die er drie maanden zal over doen. Als plots de tijd dringt (ook Roemeense treinen wachten niet), wordt een taxi besteld; moeder en dochter begeleiden ons naar het station, waar we zeer hartelijk worden uitgewuifd. Een verfrissende ontmoeting met hartelijke, intelligente en ambitieuze mensen.

Naar Bran

De volgende ochtend is het uitgeregend en kunnen we weer de fiets op. Het is de dag van de oversteek van de Karpaten. Weldra zijn we terug op het Roemeense platteland, ver van alle stedelijke centra; alle verkeer is weg. Lang uitgesponnen dorpen en niets dan groen onder een grijze lucht. Ergens veegt een vrouwtje verse paardenvijgen op een blik; op een andere plek verleent de dorpsgek onze doortocht met blikgetrommel de nodige luister. Vóór ons liggen de Karpaten in grauwe sluiers. Maar naarmate we dieper de vallei indringen en hoger klimmen, wordt het licht helderder en weldra zitten we mirakelgewijs in de zon. Op de hellingen grazen koeien als in Zwitserland. We passeren Rîşnov. Boven komen we op een uitgestrekt plateau. Even verder ligt Bran, met het kasteel van Vlad Tepeş 'Dracula'.

Het hotel heet Hanul Bran. Als we de parking oprijden, ziet het er imposant uit: een brede gevel, een verhoogd bordes met ruim terras en kleurige parasols, waaronder mensen zitten te drinken en te eten. Keurig personeel loopt over en weer. We happen toe.

Bij nader toezien is alles toch minder riant dan op de eerste oogopslag. De parasols zijn van Coca-Cola en Fanta. Over het terras waait af en toe een benzinegeur van het nabijgelegen tankstation. Op de zittingen van de stoelen en de vensterbanken kleeft roet van het metaalbedrijfje vlak achterin, dat met tussenpozen een grommend gedreun produceert. Het tapijt op de kamer is smerig en ligt vol klein vuilnis, gras en nagelresten. Achter het hotel kijken we uit op het geraamte van een halfverkoelde hangar, waarin iriserende plassen staan en onkruid groeit. De traploper hangt levensgevaarlijk los. De vensters zijn stoffig. Overal hangt een muffe geur. De lakens zijn klam en wellicht gewassen, maar niet echt schoon - kent men hier dan de kracht van Dash niet? De wasbak lekt. Het handvat van de kamerdeur draait in het rond als een propeller. De balkondeur kan niet op slot. Op de badkamer is wel een sproeikop, maar geen douchecel. Er ligt één schamel vodje van een handdoek. En - *last but not least* - er is géén warm water, ook niet, zoals beloofd, om 8 uur.

De maaltijd in het restaurant is navenant: simpel bereid, vettig en smaakloos. De rekening echter loopt even hoog op als in het *Imparatul Romanilor* te Sibiu. Maar we souperen wel buiten, in de warmte van de ondergaande zon en met een *view* op Dracula's kasteel. Het kan altijd nog erger.

Dracula's kasteel

De reisgids vermeldt dat Bran een parel is aan de kroon van het Roemeens toerisme. Hier staat immers een kasteel dat aan Dracula wordt toegeschreven, de ietwat sinistere graaf die door Bram Stoker onsterfelijk is gemaakt. Alleen: het kasteel in kwestie is het kasteel van Dracula niet. Dat kan ook niet, want Dracula heeft nooit bestaan. Wie wel heeft bestaan, is Vlad Tepeš, een Roemeense edelman uit de 15de eeuw. Zijn politiek systeem bestond erin zowel zijn onderdanen als zijn tegenstanders in groten getale op palen te spietsen, wat hem onder Ceaucescu de status van nationale held opbracht. Maar het kasteel van Bran is ook niet dat van Vlad Tepeš; die woonde namelijk heel ergens anders. Het is wel een écht kasteel, zoals het daar ligt, boven op een steile, groene rots en met zijn vele torentjes en dakpartijen. Net een kasteel uit een of ander sprookje, dat van Sneeuwwitje bijvoorbeeld, of dat van graaf Dracula. En ja, juist, die *link* heeft ook de dienst voor het Roemeens toerisme gemaakt. Zo is het kasteel van Bran dat van Dracula geworden.

Maar in feite woonde hier, begin 20ste eeuw, koningin Mary van Roemenië, een lieve Engelse dame, die het fatterig gedoe aan het hof te Bukarest beu was, zich hier met haar minnaar terugtrok, menslievend en sociaalvoelend was en van bloemen hield. Dus toch een sprookjeskasteel. Maar leugens zijn altijd boeiender dan de waarheid en brengen vooral meer geld op. Ook vandaag nog, nu elke dag tientallen bussen met grote mensen uit alle rijke landen van de wereld te Bran het kasteel van Dracula komen bezoeken.

Het kasteel van Bran is bovendien geen griezelig, maar een snoezig ding. Het zit vol met kleine kamertjes, draaiende gangen en smalle trappen, met erkertjes bij de kleine, in lood gevatte raampjes. Er zijn houten balustrades die uitkijken op het minibinnenkoertje met waterput. De kamertjes staan vol oude, sober versierde meubels. Alleen het koninklijk bed is ruim bemeten; een kwestie van prioriteiten wellicht. Waar je een blik naar buiten werpt zie je ofwel een reeks torentjes, vierkante en ronde, ofwel de omliggende heuvels en de verre bergen. Het is een schitterende plek. Wie hierin ooit een duivelsoord van een vampier heeft willen zien, is goed gek of op zijn minst geobsedeerd. Alles ademt smaak, bescheidenheid, liefalligheid, uit alles spreekt de zin voor de intieme waarden van het leven. Dit is een kasteel uit een sprookje met een *happy end*.

Over de Karpaten

Na Bran moeten we over de Karpaten heen. Op de kaart lijkt het de eerste serieuze hindernis van de reis; het begrip Karpaten roept immers beelden op uit de Alpen of de Pyreneeën. Maar het wordt een fluitje van een cent. Ofschoon de regen nooit veraf is, zijn er opklaringen, breed genoeg voor een rit met veel zon naar de pas Bran, 1290 meter hoog. De bergen zijn van een schaamteloos groen, en doen met de verspreide bewoning nogal aan Madeira denken, nog zo'n warm land met veel regen. De beklimming van de verkeersarme pas stelt weinig problemen, de hellingen zijn boterzacht, zelfs het wegdek is goed. Vóór we het beseffen, zijn we boven. Op het plateau zijn veel vakantieverblijven.

We rijden Cîmpulung binnen onder een stralende zon. We vinden dat we eens aan een degelijke badkamer toe zijn en kiezen voor het dure Hotel Muscelul. Het valt andermaal lelijk tegen. Dat de lift niet werkt, de kamer klein uitvalt, de gordijnen over een stuk ijzerdraad schuiven, de verf van het plafond afbladdert, tot daar aan toe. Maar ook de badkamer is piepklein, en vooral: er is (weeral) géén warm

water. Straks wel, na 9 uur, en morgenvroeg ook, maar niet bij aankomst, als we zweterig uit ons vel staan te stinken. Met mastercard betalen kan ook al niet, ook al hangt er een logo. Niet gehinderd door valse schaamte geeft het personeel toe dat dat er slechts is om een goeie indruk te maken.

Tijdens de stadsverkenning belanden we op een terrasje in de kleuren van PepsiCola. Hier komt de *trendy* jeugd, twintigers vooral, hier draait men de nieuwe Amerikaanse muziek. Een wat beschonken uitzierende jonge man bukt zich om onder het minirokje van het dienstertje te kijken als ze een tafeltje afruimt. Ze wijst hem terecht. Dan pakt hij met een snel gebaar de suikerpot van de tafel en stopt haphap een paar flinke lepels suiker in zijn mond, loopt dan weg. Er lopen in dit land overigens wel meer rare kwieten, dronkaards en haveloze stumpers de straten op te fleuren. De tronies van Bosch' en Breugels doeken liggen hier voor het oprapen.

Walachije

Na Cîmpulung volgen eerst nog een 15 kilometer bergland met mooie vergezichten op de Karpaten, dan komen we in een dalende vallei, die dicht bewoond is en vruchtbaar: dit is Walachije, het Donau-laagland. De lintbebouwing is eindeloos, soms gaat het ene dorp naadloos in het andere over, het lijkt Vlaanderen wel. Veel fruitteelt (kleine, onfris uitzierende appeltjes en dito peertjes, maar wel lekker) en groenten. Nadien wint de maïs het weer. Geleidelijk wordt het verkeer drukker, de vallei breder en saaiër. Gelukkig blijft het dalen naar de vlakke van Wallachije, zodat we goed opschieten en om 3 uur al te Tîrgoviște, de echte thuishaven van Vlad Tepeș 'Dracula', aankomen.

Hotel Valahia te Tîrgoviște is onbetaalbaar duur, maar we vinden, met de vriendelijke hulp van een tourbureau een kamer bij een oude weduwe, die alleen in een groot huis woont. Het is helemaal ingesloten door hoge, lelijke woonblokken. De vriendelijke vrouw ratelt in het Roemeens, trakteert op koffie en kersenconfituur, haalt dan de familiefoto's boven. De kiekjes van haar jonge zelf lijken op die van onze eigen ouders' jonge jaren. Minuscule figuurtjes, in pak, bij een auto of een mooi huis. We verstaan niet veel, de verhalen zijn te ingewikkeld voor gebarentaal. Tenslotte kunnen we toch genieten van rijkelijk warm water in de versleten badkamer.

De typisch Wallachijse bouwstijl is mooi. De daken zijn niet massief, maar opgedeeld in kleine puntaken, die met metalen versieringen bekroond worden. Veel gesculpteerd hout ook, en vaak zijn er gekleurde, glazen afdakjes boven deuren en ramen. Het heeft iets frivools, als in Oost-Aziatische tempels.

Zes redenen waarom Roemenië geen fietsland is.

- 1. Omdat de wegen slecht zijn. Bruggen, bochten, bermen, kruispunten en bushaltes zijn hobbelbanen, de rest vaak niet veel beter.*
- 2. Omdat het veel regent. Roemenië ligt wel zuidelijk, maar het land is verdacht groen, als Zwitserland of Tirol.*
- 3. Omdat hobbelige wegen slecht afwateren. Ook een half uur wachten na een regenbui behoedt je niet voor natte voeten.*
- 4. Omdat de uitlaatgassen van vooral bussen en camions roetzwart zijn en adembenemend. Twintig seconden de adem inhouden telkens je wordt gepasseerd, helpt, maar bergop is dat niet evident.*
- 5. Omdat Roemeense chauffeurs vaak niet attent zijn voor fietsers. Inhaalmanoeuvres worden zelden uitgesteld, ook niet als daardoor een fietser van de weg wordt geduwd.*
- 6. Omdat hotels en kampeerreinen onvoldoende gespreid en niet bewegwijzerd zijn en kamerinfo niet voorhanden.*

Rond Bukarest

Na het hartelijk afscheid van onze hospita zetten we koers richting zuid. We maken een wijde bocht om Boekarest heen om de verkeersdrukke en andere criminele gevaren van de grootstad te omzeilen. Dat moet via erg kleine wegen, die de slechtste zijn waarop we hier (en in de rest van ons leven) al gereden hebben. Ze zijn bezaaid met diepe putten, zo veel dat het niet meer lukt om tussen de gaten door te laveren. Er is dan ook totaal géén verkeer, maar dat is in deze situatie niet meer iets om blij mee te zijn. We worden dooreen geschud, in elkaar gerammeld, murw gebeukt. De rug doet zeer, de spieren raken

verkramp van het schokdempen. Tenslotte zijn er stroken waar het wegdek *total loss* is: een aarden weg met hier en daar een eilandje brokkelig asfalt. Even omkijken kan niet; nochtans is het hier landelijk en de rust zelve, maar wie een blik links of rechts riskeert, duikt het volgende moment een kuil in. Op ons netvlies zijn er vage impressies van aardige dorpen, heel veel karren, huifwagens met zigeuners, frivole Walachijse huisjes, boomgaarden en spelende kinderen, maar onze aandacht is uitsluitend geconcentreerd op het volgende gat in het asfalt.

We tellen 120 kilometer en zijn dan ook redelijk murw als we te Michalski, in de periferie van Bukarest, een eenvoudige *han* vinden, waar we zonder getwijfel een kamer met avondmaal nemen.

Naar de grens

Zuidelijk van Bukarest vallen we op een secundaire weg met betonnen wegdek. Het beton is niet van de allergladste soort en de voegen zijn nadrukkelijk, maar het is toch een verademing nu zorgeloos op- en rondkijken weer kan. We fietsen in een schier eindeloze vlakte, met veel zonnebloemen, hier en daar een bultje of een meertje tegen de eentonigheid en wat steppeland. De schaarse dorpen zien er armelijk uit. Er zijn veel ezelkarren en zigeuners met huifwagens. Langs de weg staan, zitten, liggen mensen: oude vrouwen zeulen rond met een koe, mannen liggen languit in het gras te slapen naast hun kar. Ik zie kinderen die een wielje van een kinderwagen aan een draad voor zich uit duwen: speelgoed. Een vergeten gebied, zoals die andere grensstreek van twee weken geleden.

Giurgiu heeft een kwalijke reputatie door haar chemische industrie, waar vooral de Bulgaren aan de overzijde van de Donau last van hebben. We vallen de stad binnen langs morsige volkswijken, over hobbelige kasseistraten en stoffige voetpaden. Dan komt, vanaf het centrum, de mondaine, 3 kilometer lange boulevard met wat groen, met winkels en terrassen. Niet dat er veel vertier te rapen valt, en voedsel evenmin. Er is maar één restaurant (dat overigens voor onbepaalde tijd gesloten is), en één volkse eettent, waar zulk gedruis heerst van gokautomaten en gebral van aangeschoten mansvolk, dat we liever honger lijden dan er binnen te gaan.

Motel Giurgiu Vamă ligt even buiten het centrum en vlak bij de grenspost. De kamer is onfris en heet en het stikt er van de muggen, want de Donau is vlakbij. 's Avonds gaan we eerst een half uur op muggenjacht, maar het lijkt of de beesten in groter getal door de raamkieren naar binnen dringen dan wij ze kunnen doodslaan. Als we zo stilaan ten einde raad zijn, heeft Ivonne een lumineus idee: we slapen op het bed in onze binnentent, die we als muggengaas gebruiken. Met wat kunst- en vliegwerk richten we de tent op de matras op. De constructie werkt: we zijn van het gezoem en gesteek en gejeuk verlost. Nu kan ook het raam open, zodat het geleidelijk frisser wordt. Het lawaai van de aan- en afrijdende trucks nemen we er graag bij.

Exit Roemenië

Dit was Roemenië. Het schrikbeeld dat in het Westen over dit land de ronde doet, nl. dat de Roemenen de broek van je gat stelen, is verschrikkelijk opgefokt gebleken. Integendeel zelfs, in het geldverkeer waren ze eerlijk: geen gefoefel met rekeningen, altijd correct wisselgeld. Bovendien zijn we een paar erg vriendelijke en/of hulpvaardige mensen tegengekomen, die van ons geen tegenprestatie verwachtten.

Nee, Roemenen zijn gewoon aardig. Maar wel terughoudend. Het helpt vaak als je als eerste gedag zegt; dan krijg je soms luidruchtige reacties, groeten, een vraag, ook in het voorbijfietsen. Maar anders reageren ze nauwelijks. Is het alleen onwennigheid, of schuilt hier ook jaloezie in om de welvaart die ons zo blind is toegekend en hun door een moedwillige geschiedenis is ontzegd?

Want Roemenië is arm. Er is voorzien in de basisbehoeften, maar meer ook niet. Auto's gaan vijftien jaar en langer mee; ze staan vaak in panne langs de weg, want er is geen geld voor een ordentelijke onderhoudsbeurt in een garage. Overal kan je wel onderdelen kopen, dat heet zelfredzaamheid. De meeste huizen zijn klein, soms armoedig. In appartementsblokken zijn de terrassen en balkons vaak langs de voorzijde gedicht met lelijk glas in metalen ramen: dat geeft meer woonruimte. 's Avonds zijn de ramen donker, want men is zuinig op elektriciteit. Toilet papier is een luxe. De steden zijn 's avonds verlaten, de straten leeg, want uitgaan kost geld. Roemenië is een tragisch land. In steden en in sommige dorpen merk je nog sporen van een vroegere welvaart: gevels van huizen en de architectuur van pleinen verwijzen naar economische draagkracht en naar zin voor schoonheid en cultuur. Waar is alles naartoe?

Roemenië is een aandoenlijk land. Nog zie ik de verdwaasde blik van een sjofel kind dat langs de kant ons zit aan te staren alsof we zendelingen uit een andere wereld zijn, of de verbeterde trek om de

mond van een schraal vrouwtje dat met haar plastic boodschappentas aan ons voorbij sjokt zonder ons te zien. Zulke beelden vergeet je niet.

ROEMENIË INFORMATIEF

Data: van 28 juli tot 8 augustus 1997

Traject: Gyula → (grens) Ineu 73 km
→ Brad 105 km
→ Alba Iulia 108 km
→ Sibiu 115 km
→ Făgăras 51 km
→ Bran 76 km
→ Cîmpulung 58 km
→ Tirgoviște 67 km
→ Michăilesti 120 km
→ Giurgiu 59 km.

Aantal dagen: 12. Aantal fietsdagen: 10. Rustdagen te Sibiu en te Făgăras (bezoek Brașov).

Afstand: 712 km.
Daggemiddelde: 71 km.
Totaalafstand: 2720 km.

Wegen: zeer goed - goed - redelijk - slecht.

Dagprijs: 1000 BF (voor twee personen).

Hotels:

Ineu: kamer in restaurant 90000 L.
Brad: kamer 40000 L.
Alba Iulia: hotel 172000 L.
Sibiu: kamer 70000 L.
Făgăras: Hotel Flora 150000 L.
Bran: Hanul Bran 60000 L.
Cîmpulung: Hotel Muscelul 240000 L.
Tirgoviște: privé kamer 60000 L.
Michalski: pension 30000 L.
Giurgiu: Motel Giurgiu Vama 200000 L.